

Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö kiittää kuulemispyynnöstä hallituksen tiedonantoon ja toteaa seuraavaa:

1. Mitkä ovat mielestänne Yhdenvertainen Suomi -ohjelman kolme keskeisintä tavoitetta, joihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota?

Esillä oleva toimenpideohjelma on kokonaisuudessaan tärkeä ja sille tulisi saada jatkuvuutta yli hallituskauden. Nimeämme kolme nähdäksemme erityisen tärkeää tavoitetta:

- Edistetään suomalaisen työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä (2)
- Kannustetaan kuntia aktiiviseen yhdenvertaisuuden ja antirasismien edistämiseen (6)
- Kasvatetaan tietoisuutta rasismista ja sen eri muodoista (4).

Kohdan 4 osalta esitämme, että tietoisuutta myös muiden syrjinnän muotojen, kuten vammaisia koskevan ableismin osalta, kasvatetaan. Syrjittyjä vähemmistöjä on useita, ja erityisenä huolena nostamme esiin moniperustaisen syrjinnän. Eri vähemmistöjen aliedustus hallinnossa ja päätöksenteossa on ongelma.

2. Mitkä ohjelman toimenpiteistä ovat olleet erityisen hyödyllisiä?

Ohjelmassa nimetyt toimenpiteet ovat kokonaisuudessaan tärkeitä ja niiden toteutumisen seuranta tulisi jatkaa. Haluamme korostaa erityisesti laajalle ulottuvien koulutuksellisten toimien tärkeyttä (toimenpide 15) sekä rekrytointisyrjinnän vastaisia toimenpiteitä (toimenpide 19), jotka ovat hyödyllisiä niin vammaisten kuin muidenkin syrjinnän vaarassa olevien kannalta. Ne myös edistävät työllisyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. Lisäksi pidämme hyvänä, että aihepiiriin liittyvää kampanjointia jatketaan säännöllisesti, jotta aihepiirin näkyvyys voidaan turvata (toimenpiteet 38-41). Koska vammaisuus teemana ei tule esille, vammaisia koskien olisi perusteltua olla oma syrjinnänvastainen, kattava toimintaohjelma.

3. Mitä muita asioita haluatte nostaa esille yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämiseksi suomalaisessa yhteiskunnassa?

Rasismien ja syrjinnän vastainen työ on nostettava Suomessa näkyväksi ja konkreettiseksi tavoitteeksi kaikilla hallinnon aloilla ja tasoilla, niin rakenteissa kuin arjessa. Se edesauttaa myös lapsen oikeuksien toteutumista. Rasismien normalisointi voi edesauttaa myös muiden vähemmistöjen kokemaa syrjintää. Korostamme varhaiskasvatuksessa, koulutuksessa ja työelämässä tapahtuvan syrjinnän ehkäisyä, yhdenvertaisuussuunnittelua ja perusoikeuksien turvaamista kaikille. Syrjimättömyyden edistäminen vahvistaa niin kotoutumisen kuin työllisyyden edellytyksiä. Monimuotoisuus on organisaatioille vahvuus. Kunta- ja aluetasolla vammaisneuvostojen roolia tulee vahvistaa ja ylipäätään vähemmistöihin kuuluvien kuuleminen ja osallisuus tulee varmistaa. Aihepiiriin liittyvää tietoa on hyödynnettävä tehokkaasti.

Vammaisten lasten ja nuorten yhdenvertaisten, tasa-arvoisten ja syrjimättömien toimintamahdollisuuksien turvaamisessa tulee palveluiden tuottamisessa ja rakenteissa huomioida palveluiden vahvistaminen, esteettömyys, saavutettavuus sekä tarkoituksenmukainen inklusiivisuus. Vammaissopimus turvaa samat oikeudet kaikille. Sopimus ohjaa palveluiden järjestämisen velvoitetta kaksoisstrategiaan sekä inklusiivisena, kaikille avoimena toimintana, että kohdennettuna ja vammaisten erityistarpeet huomioivana toimintana. Inklusiivisuus oikein toteutettuna ja resursoituna hyödyttää koko yhteiskuntaa. Yhdenvertaiset toimintamahdollisuudet tulee turvata myös kaikille sopivan suunnittelun ja kohtuullisen

mukauttamisen sekä positiivisen erityiskohtelun keinoin. Kohtuullisen mukauttamisen epääminen on syrjintää.

Helsingissä 9.8.2023

Vamlas - Vammaisten lasten ja nuorten tukisäätiö sr.

Markus Söderlund
toiminnanjohtaja